

Till
Socialtjänstnämnden

Kompetenscenter för tillgänglighet, KCT Stockholm- lägesredovisning från Equal-projektet ”Ett tillgängligt arbetsliv för alla”

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden godkänner redovisningen av genomfört arbete samt planering och finansiering av fortsatt arbete med att utveckla och implementera KCT Stockholm.
2. Socialtjänstnämnden uppdrar åt förvaltningen att i samverkan med kompetensfonden, representanter för kommunstyrelsens handikappråd, funktionshinderombudsmannen, gatu- och fastighetskontoret (tillgänglighetsprojektet) och andra intressenter planera och genomföra utbildningar så att tillgången på personer med kompetens i olika tillgänglighetsfrågor svarar mot behovet i staden.

Dag Helin

Stig Hanno

Sammanfattning

Syftet med Alfa - projektet är att utveckla praktiska metoder för att göra alla arbetsplatser tillgängliga för alla människor oavsett kön, funktionshinder eller etnicitet. Alfa står för ”Ett tillgängligt arbetsliv för alla”. Alfa är ett projekt inom EU:s program Equal, som syftar till att motverka diskriminering och utestängning i arbetslivet. EU-projektet startade i maj 2002 och ska avslutas december 2005.

Kompetenscenter för tillgänglighet, KCT, Stockholm är en del av Alfa-projektets verksamhet. KCT bedriver konsultverksamhet för ökad tillgänglighet samt samlar och utvecklar kunskap inom olika tillgänglighetsområden. Arbetet utförs i fastigheter och i utemiljö. Det inkluderar inventeringar och granskningar enligt Boverkets föreskrifter för ”Enkelt avhjälpta hinder” och enligt ”Handikappombudsmannens riktlinjer för en tillgänglig statsförvaltning”. I arbetet ingår att presentera förslag till åtgärder.

I tjänsteutlåtandet redovisas KCT Stockholms mål, verksamhet, utvecklingsområden samt förslag till fortsatt arbete jämte finansiering.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningsledningen/Europaforum. Ärendets innehåll grundar sig på beslut och förslag inom Alfa-projektets utvecklingspartnerskap samt inom KCT Stockholm. Kommunstyrelsens Handikappråd har informerats om ärendet 2004-09-29. Samråd har skett med Kommunstyrelsens Funktionshindersombudsman.

Bakgrund

Tidigare ärenden i nämnden:

I tjänsteutlåtande daterat 2002-04-02 redovisade förvaltningen sin medverkan i Equal-projektet "Ett tillgängligt arbetsliv för alla", (Alfa). Vid socialtjänstnämndens sammanträde 2002-04-23 godkände nämnden redovisningen.

I tjänsteutlåtande daterat 2003-05-21 redovisade förvaltningen sin andra lägesrapport från Alfa-projektet. Vid socialtjänstnämndens sammanträde 2003-06-13 godkände nämnden redovisningen av genomfört och planerat arbete samt uppdrog åt nämndens presidium att följa projektet.

Förvaltningens synpunkter

Alfa-projektet

Syftet med Alfa - projektet är att utveckla praktiska metoder för att göra alla arbetsplatser tillgängliga för alla människor oavsett kön, funktionshinder eller etnicitet.

Alfa-projektet har fyra övergripande mål:

1. skapa förutsättningar för ett tillgängligt arbetsliv för alla
2. bygga upp ekonomiskt självbärande Kompetenscentrum för tillgänglighet, KCT
3. skapa en nationellt utbildningspaket för utbildning av tillgänglighetskonsulter
4. arbeta med information och kunskapsspridning om funktionshindrade som resurs på arbetsmarknaden

Det finns utvärderingsrapporter av hitillsvarande arbete inom Alfa, "Utvärdering av Alfa, delrapport 1, april 2004" och "Utvärdering av Alfa, delrapport 2 maj 2004". Resultaten och erfarenheterna från utvärderingarna ligger till grund för KCT Stockholms fortsatta utveckling.

I utvärderingens sammanfattning redovisas följande, Alfa arbetar för att vidga tillgänglighetsbegreppet, vilket ofta förknippas med fysisk tillgänglighet, till att omfatta även informativ, kommunikativ och psykosocial tillgänglighet. Bland annat har en virtuell plattform utvecklats och förslag till utbildningar med olika perspektiv på tillgänglighet har tagits fram. En

handbok har producerats främst för journalister med fokus på mediabilden av personer med funktionshinder. I utvärderingsrapporten identifieras ett antal för Alfa centrala utvecklingsområden baserat på första årens projektdokumentation. Alfa behöver utforma ett system för att hantera dokumentation och egenutvärdering, genomföra marknadsanalyser för att öka förutsättningarna för KCT att bli självbärande, öka samspelet mellan olika verksamheter och delprojekt samt i högre grad arbeta med jämställdhetsaspekten eftersom det är en av Equals kärnprinciper.

Kompetenscenter för tillgänglighet, KCT

KCT Stockholm är en del av Alfa-projektets verksamhet. Kompetenscenter för tillgänglighet bedriver konsultverksamhet för ökad tillgänglighet samt samlar och utvecklar kunskap inom olika tillgänglighetsområden.

Inom ramen för Alfa-projektet finns tre regionala kompetenscenter. Det första utvecklades i Skåne, det andra i Stockholm (mars 2003) och det tredje kompetenscentret håller på att utvecklas i Umeå.

Kompetenscenter för tillgänglighet i Skåne kommer sannolikt att avvecklas under 2004 på grund av få uppdrag inom området fysisk tillgänglighet. Däremot fortsätter verksamheten ”Webb för döva” som har flera pågående uppdrag.

KCT Stockholms verksamhet

KCT Stockholm har idag fyra anställda; en utvecklingsledare (60%) och tre tillgänglighetskonsulter (motsvarande två heltidstjänster). Tillgänglighetskonsulterna har specialistkompetens inom fysisk tillgänglighet och har genomgått den av länsarbetsnämnden upphandlade ettåriga tillgänglighetskonsultutbildning. Det är en utbildning för arbetslösa personer med egna funktionshinder. Tillgänglighetskonsulterna är utbildade inom: fysisk tillgänglighet, relevant lagstiftning, olika funktionsnedsättningar och dess konsekvenser, ritningsanalys, byggprocess, byggt teknik, tekniska hjälpmedel, arbetsmiljö och byggprodukter. Det värdefulla är att tillgänglighetskonsulterna har bredd och djup inom sitt sakområde.

KCT Stockholm är redan, och kan bli en än viktigare resurs för att uppnå Stockholm stads politiska mål att bli världens mest tillgängliga huvudstad 2010. KCT Stockholm arbetar utifrån följande delmål:

Delmål a)

Att medverka till uppbyggnaden av ett ekonomiskt självbärande kompetenscenter för tillgänglighet och för att nå detta mål etablera samarbete med andra berörda i partnerskap eller nätverk.

Aktiviteter och utvecklingsområden inom delmål a)

KCT Stockholm har utfört och utför inventeringar och granskningar åt följande uppdragsgivare inom staden: AB Stokab, Gatu- och fastighetskontoret (ett mycket omfattande arbete) och Socialtjänstförvaltningen. Andra uppdragsgivare avseende inventeringar med åtgärdsförslag har varit eller är: Karolinska Institutet (stort arbete), Kooperationens förhandlingsorganisation och Länsarbetsnämnden i Stockholm. Härutöver har KCT informerat om

tillgänglighetsfrågor för: Agenda 22 företag på Gotland och Arbetsgivarforum, ett seminarium för kommun- och landstingsanställda personalchefer. KCT Stockholm har efter förfrågningar lämnat anbud till Rädda Barnen och Sveriges Radio. KCT avvaktar besked.

I Funktionshinderombudsmannens årsrapport till kommunstyrelsen avseende år 2003 föreslår ombudsmannen att samtliga nämnder och styrelser ska fastställa tydliga mål för arbetet med att undanröja ”enkelt avhjälpna hinder” på allmänna platser och i offentliga lokaler. Här skulle KCT Stockholms tillgänglighetskonsulter kunna bistå i processen.

I dagsläget har KCT Stockholm fler uppdrag än vad arbetsgruppen kan utföra. I Stockholmsregionen saknas fler tillgänglighetskonsulter, med den ettåriga utbildningen i länsarbetsnämndens regi. Det finns därför behov av att utbilda fler tillgänglighetskonsulter inom såväl fysisk, informativ samt kommunikativ tillgänglighet. Överläggningar har förevarit med länsarbetsnämnden september 2004. De kommer inte upphandla någon utbildning.

På grund av bristen på konsulter med länsarbetsnämndens tillgänglighetskonsultutbildning har KCT Stockholm anlitat sakkunniga från handikapprörelsen. Sedan hösten 2003 har ett samarbete inletts med socialtjänstförvaltningens lokal och byggnadskonsulter. KCT har således initierat samarbete med andra parter för att möta bristen på konsulter. KCT ser behov av att organisera större nätverk av tillgänglighetskonsulter, i hela riket, där man gemensamt åtar sig och utför uppdrag. Trots detta krävs det fler utbildade konsulter snarast möjligt. Konsulter med en bredd och ett djup inom hela tillgänglighetsområdet.

2004 är det första året som KCT Stockholm har börjat bedriva intäktsfinansierad verksamhet. Under innevarande år har KCT Stockholm budgeterat ca 0,13 mkr i intäkter. Enligt prognos kommer intäkterna uppgå till 0,3 mkr. Se vidare under rubriken ”Finansiering av KCT Stockholm 2005 och kommande år.”

KCT Stockholm planerar att öka sin kunskap om marknaden samt öka marketens kunskap om hur tillgänglighet kan skapas och om samhällets riktlinjer och krav avseende tillgänglighet. KCT Stockholm planerar att ha riktade marknadsföringsinsatser mot företag och stadens förvaltningar och bolag i samverkan med handikappråden.

Enligt uppdrag från kommunfullmäktige planerar gatu- och fastighetskontoret en informationskampanj om tillgänglighet, främst riktad till näringsidkare. KCT Stockholm kommer att undersöka former för samverkan.

Medarbetarna inom KCT Stockholm ska under kommande år:

1. leverera produkter av hög kvalitet och enligt tidsplan,
2. formulera kvalitetsmål och metoder för uppdragens utförande,
3. utveckla det administrativa arbetet med kundförfrågningar, offertförfarande och kundavslut,
4. erbjuda en diversifierad konsultverksamhet inom området tillgänglighet (olika slag av tillgänglighetsanalyser, föreläsningar, utbildning mm),
5. konkurrera med pris och kvalitet inom ramen för reglerna för offentlig upphandling.
6. ha en kund- och resultatorienterad verksamhet där alla aktivt deltar i planering, marknadsföring, utförande av konsulttjänster samt uppföljning av arbetets kvalitet och ekonomiska resultat,
7. fortsätta utvecklas från ett bidragsfinansierat projekt till en alltmer intäktsfinansierad verksamhet,
8. utveckla samarbetsformer inom Stockholm stad för att bli en självbärande, intäktsfinansierad, verksamhet.

Delmål b)

Att medverka i Alfa- projektets delprojekt såväl nationellt som transnationellt. Varje Equal-projekt ska bedriva ett transnationellt samarbete för verksamhetsutveckling, lärande och spridning av framgångsrikt arbete. Alfa-projektet ingår i ett partnerskap som benämns TIE 3 (Transversal Integration for Exploitation, Empowerment, Education) och som består av Equalprojekt i ytterligare fem länder: Frankrike, Italien, Portugal, Spanien och Storbritannien.

Aktiviteter och utvecklingsområden inom delmål b)

Inom ramen för TIE3 har KCT Stockholm varit en part av fyra i en "Special Interest Group" på tema "Accessible Cities". Arbetet har letts av KCT Stockholm. Gruppen har haft fokus på två områden: A) Processen från vision till tekniska lösningar i utemiljön, B) Hur ska vi skapa tekniska lösningar, som ska fungera för alla? Arbetet presenteras i en rapport, "Report on Accessible Cities", september 2004. En aktivitet under resterande projektperiod är att marknadsföra rapporten för ett fortsatt internationellt utvecklingssamarbete och för eventuella uppdrag.

Delmål c)

Att medverka i socialtjänstförvaltningens pågående arbete med att göra förvaltningens arbetsplatser tillgängliga och att förvaltningen kan bli en förebild i arbetet med att skapa ett arbetsliv tillgängligt för alla.

Aktiviteter och utvecklingsområden inom delmål c)

Under 2004 har ett uppdrag varit att granska tillgängligheten i socialtjänstförvaltningens lokaler på Swedenborgsgatan 20. Resultatet presenterades i form av en rapport med tillhörande åtgärdslista på förvaltningens ledningsgrupp den 2004-09-07. Granskningen har utförts i enlighet med Boverkets

föreskrifter ”Enkelt avhjälpna hinder” (BFS 2003:19 HIN1). Rapporten kommer ligga till grund för socialtjänstförvaltningens åtgärdsprogram.

Enligt socialtjänstförvaltningens planering ska samtliga verksamheter göra ett åtagande inom funktionshinderområdet sannolikt kommer detta att innebära uppdrag till KCT Stockholm.

Finansiering av KCT Stockholm 2005 och kommande år

Med nuvarande personalsammansättning och administrativa kostnader (exklusive lokaler på Swedenborgsgatan) erfordras en budget för KCT Stockholm på 1,2 mkr för år 2005. Från Alfaprojektet och Europeiska Socialfonden erhålles 0,3 mkr och länsarbetsnämnden bidrar med lönebidrag motsvarande 0,18 mkr. För år 2004 har KCT Stockholm budgeterat 0,13 mkr i intäkter. Enligt nuvarande prognos blir intäkterna ca 0,3 mkr. I budget för 2005 beräknas intäkterna från uppdrag fortsätta att öka och bör kunna uppgå till 0,45 mkr. Återstående medelsbehov för att täcka lönekostnader på 0,27 mkr beräknas kunna täckas inom socialtjänstförvaltningens budget. Om intäkterna inte skulle svara mot budgeterade intäkter finns det möjligheter att reducera verksamheten och därmed lönekostnaderna.

Ett av Alfaprojektets viktigare mål är att etablera affärsmässigt drivna kompetenscenter för ökad tillgänglighet. KCT Stockholm skall således utvecklas från att ha varit ett nästan helt bidragsfinansierat projekt till att bli alltmer intäktsfinansierad verksamhet. Med beaktande av uppgiftens svårighetsgrad behöver KCT under några år ett finansiellt stöd men också ett uttalat stöd från stadens politiska och administrativa ledning. Om så sker kan KCT bli en resurs i arbetet med att nå stadens mål att bli världens mest tillgängliga huvudstad år 2010.

År 2003 behandlade fullmäktige en motion om ”Genomförande av en informationskampanj med inriktningen - en stad tillgänglig för alla – överallt” av Ann-Marie Strömberg (v). Föredragande borgarrådet anförde i svaret ”att staden sedan 1999 årligen avsätter 100mkr för att förbättra den fysiska tillgängligheten i staden. Bland annat går ca 8 mkr årligen till information, utbildning, inventering och liknade. Givetvis återstår ändå en hel del, som motionären påpekar, innan stadens ambition kan sägas ha uppnåtts. Inte minst gäller det på områden där staden inte är direkt ansvarig”.

Föredragande borgarrådet understök, liksom motionären, behovet av information som beskriver hur tillgänglighet kan skapas och vilka regler som gäller - det vill säga just den typ av arbetsuppgifter som KCT Stockholm nu utför såväl inom stadens verksamheter som gentemot andra huvudmän. Enligt förslaget från kommunstyrelsen beslöt fullmäktige ge gatu- och fastighetsnämnden i uppdrag att samordna informationen. Behovet av samordnade insatser och en förstärkning av arbetet med att beskriva hur tillgänglighet kan skapas och vilka regler som gäller kvarstår i betydande omfattning.

Stadens kompetensfond har ett mål som svarar mot de utvecklingsbehov som framkommit inom tillgänglighetsområdet; det vill säga den dokumenterade bristen på tillgänglighetskonsulter. Ett av Alfaprojektets mål och därmed ett mål för KCT Stockholm är att medverka till att fler personer – genom utbildning och kompetensutveckling – får erforderlig specialkompetens inom områdena fysisk, informativ och kommunikativ (bemötandefrågor) tillgänglighet. Kompetensfonden har som ett mål att ”tillgodose stadens behov av att rekrytera och utbilda medarbetare, så att staden kan anställa rätt utbildad personal till alla typer av jobb”

Ett annat av fondens mål är att ”finansiera långsiktiga utvecklingsprojekt i den kommunala verksamheten avseende framför allt arbetsorganisation och ledning”. För att nå stadens mål att bli världens mest tillgängliga huvudstad krävs insatser som rör organisation och ledning. I ovannämnda motionssvar poängterar föredragande borgarrådet vikten av att driva frågorna i det vardagliga arbetet i handikappråden, nämnderna och i stadens kontakter med näringslivet.

Förvaltningen föreslås få nämndens uppdrag att i samverkan med kompetensfonden, representanter för kommunstyrelsens handikappråd, funktionshinderombudsmannen, gatu – och fastighetskontoret (tillgänglighetsprojektet) samt andra intressenter planera och genomföra utbildningar så att tillgången på personer med kompetens i olika tillgänglighetsfrågor svarar med behovet i staden.

Den 29 september informerade förvaltningen kommunstyrelsens handikappråd om KCT Stockholm. Därvid aktualiserades behovet av en samordnad ledning av tillgänglighetsarbetet i staden jämte behovet av rådets stöd i marknadsföringen av det arbete som utförs av KCT Stockholm. Funktionshindersombudsmannen har i sin årsrapport anfört att staden måste ta ställning till en samordnad projektorganisation för tillgänglighetsarbetet ”En stad för alla-2010”.